

Lotterinemnda

Vedtak i Lotterinemnda 3. mai 2021

Sak

2020/0692 Tempelridderordenen – org.nr. 979 253 087 – klage over avslag på søknad om merverdiavgiftskompensasjon

Til stede: Leder Martin Hennig, medlem Shabneet K. Bains og medlem Elisabet Ekberg

Sakens bakgrunn

Tempelridderordenen (klager) søkte 1. september 2019 om merverdiavgiftskompensasjon for regnskapsåret 2018 på vegne av seg selv og sine underledd. Søknaden gjaldt et kompensasjonsbeløp på 308 167 kroner etter forenklet modell.

Lotteritilsynet avslo søknaden 3. desember 2019, med den begrunnelse at organisasjonen er lukket. Det vises blant annet til at klagers allmenne lov har detaljerte regler for hvordan og hvilket organisatorisk nivå som kan meddele de forskjellige gradene. Ut fra loven er det kun Det Høyeste Tempel som kan innvie medlem for direkte medlemskap i ordenen og Det Høyeste Tempel trer sammen til ordinært møte hvert tredje år. På klagers hjemmeside under fanen «Medlemskap» fremgår det at «[e]t nytt medlem skal anbefales av tre medlemmer, og man blir deretter valgt inn i Ordenen».

Klager påklaget vedtaket 10. februar 2020 etter utsatt klagefrist. Klager anfører at organisasjonen er åpen for allmennheten og interesserte personer blir opptatt når de slutter seg til grunnidéene til foreningen. Det vises til at menn som kan gi tilslutning til Ordenens Grunnlov § 3 kan søke om medlemskap, og at foreningen også er åpen for nye medlemmer som har slitt med rusproblemer. I tillegg til personlig kontakt med mulige nye medlemmer, henvender klager seg til allmennheten gjennom hjemmesiden, kinoannonser, og stand på kjøpesentre og messer. Klager viser videre til at når et medlem har bestemt seg for å slutte, så er søknaden om å oppheve sitt medlemskap i realiteten kun en formsak og vil bli innvilget.

Klager viser videre til at Lotteritilsynet har lagt til grunn en feiloppfatning av opptaksreglene. Det vises til at det normalt ikke er innvielser av enkeltmedlemmer i regi av Det Høyeste Tempel. Dette er en unntaksregel for å fange opp eventuelle medlemmer som ikke har tilknytning til et lokalt tempel. Det er derfor det enkelte lokale Ridder Tempel som innvier nye medlemmer, og det er ikke krav om godkjenning fra Det Høyeste Tempel. Et Ridder Tempel har som regel møte

Postadresse

Postboks 511 Sentrum
5805 Bergen

Besøksadresse

Zander Kaaes gate 7
5015 Bergen

Tlf.: 55 19 30 00

E-post: post@knse.no

annenhver uke i perioden september – mai. Klager viser videre til at det tidligere ikke var uvanlig at det ble etablert utposter for det enkelte tempel. Interesserte personer kunne søke opptak her gjennom en mer uforpliktende prosess som lærling. Minst to ganger i året har hvert Ridder Tempel sammenkomster med ledsagere samt eventuelt innbudte gjester som ønsker å gjøre seg kjent med Tempelridderordenen, herunder menn som kan tenke seg å bli medlem.

Klager anfører videre at det ikke er uvanlig at frivillige organisasjoner stiller krav om godkjenning av nye medlemmer eller at det stilles betingelser for medlemskap, uten at foreningen av den grunn blir ansett som lukket. Klager viser til at «[s]om utgangspunkt vil det være opptil foreningen selv å avgjøre hvem som skal opptas som medlem», jf. G Woxholt: Foreningsrett 2008, s. 170. Det vises til Frivillig Norge, Juvente, Rusfri Oppvekst og Norsk Bridgeforbund som eksempel på slike organisasjoner. Klager viser også til at Odd Fellow Ordenen, som er godkjent for merverdiavgiftskompensasjon, har opptak av nye medlemmer etter søknad, og gradsmøter der medlemmer med aktuell grad og høyere grad kan møte. Det vises videre til at Odd Fellow Ordenens bestemmelser om søknad om medlemskap samsvarer med reglene som gjelder i Tempelridderordenen. Klager hevder at Odd Fellow Ordenen ikke har større åpenhet ovenfor allmennheten enn Tempelridderordenen. Det vises til at Tempelridderordenens Grunnlov og Ordenens Allmenne Lov er fritt tilgjengelig på hjemmesiden.

Lotteritilsynet har ikke funnet grunn til å omgjøre sitt vedtak og oversendte klagen med innstilling 15. september 2020 til Lotterinemnda for behandling.

Klager har i e-post 20. oktober 2020 sendt inn supplerende merknader og utdyper her sin begrunnelse for klagen. Det blir vist til at foreningens to sentrale lovdokument er Ordenens Grunnlov og Ordenens Allmenne Lov. Begge lover danner rammen og gir retningslinjer for virksomheten, og det har skjedd en gradvis oppmykning av lovverket de senere år, allerede fra 2004. Det blir vist til at lovtekstens ordlyd i den Allmenne Lov ikke har krav om at nye medlemmer må anbefales av eksisterende medlemmer. I Lotteritilsynets innstillingen vises det til at det på hjemmesiden ble angitt krav om anbefaling fra eksisterende medlemmer. Klager viser til at hjemmesiden ikke har vært ajourført med lovens ordlyd, og at dette nå er bragt i orden. Uansett må lovens ordlyd være det avgjørende formelle grunnlaget for medlemskap. Eventuell manglende oppdatering i sosiale media kan etter klagers syn ikke overstyre dette prinsippet.

Klager viser videre til at det fremgår på en av Odd Fellow Ordenens hjemmesider at «[f]or å bli medlem i en loge må man ha en fadder og to personer man kjenner godt, som referanser», og at Odd Fellow Ordenens lovverk ikke inneholder et slikt krav som nevnt på hjemmesiden. Det vises videre til at det i Lotteritilsynets innstilling fremgår at Odd Fellow Ordenen sitt regelverk ble endret forut for søknaden i 2019, og at dette kan forstås slik at man tilpasset seg de nye forskriftene om merverdiavgiftskompensasjon. Klager viser til at foreningens Allmenne lov kapittel VI har vært uforandret i mange år, og at det ikke har vært behov for å endre lovbestemmelsene på grunn av endret forskrift om merverdiavgiftskompensasjon, da loven ikke har et krav om anbefaling av eksisterende medlemmer. Det anføres at Tempelridderordenen og Odd Fellow Ordenen har tilnærmet identiske regelverk vedrørende medlemskap, og at

søknaden om merverdiavgiftskompensasjon blir, ved det avslaget som foreligger, utsatt for en klart diskriminerende avgjørelse. Klager kan ikke se det på annen måte enn at dette er en åpenbar ubegrunnet og usaklig forskjellsbehandling. Det vises for øvrig til klagen og merknadene i sin helhet.

Det rettslige grunnlaget

Det rettslige grunnlaget er forskrift 23. oktober 2018 nr. 1600 om merverdiavgiftskompensasjon for frivillige organisasjoner (forskriften).

I forskriften § 3 tredje ledd bokstav c fremgår det at det ikke gis kompensasjon for «organisasjoner som er lukket, det vil si organisasjoner som ikke er åpne for allmennheten hvor dette ellers hadde vært naturlig.»

Av forvaltningsloven § 34 følger det at klageinstansen kan prøve alle sider av saken og herunder ta hensyn til nye opplysninger. I dette ligger at klageinstansen fullt ut kan prøve både rettsanvendelsen, saksbehandlingen, faktum og det frie skjønn. Klageinstansen kan selv treffe nytt vedtak i saken eller oppheve det og sende saken tilbake til underinstansen til helt eller delvis ny behandling.

Lotterinemndas vurdering

Tempelridderordenen sin klage gjelder Lotteritilsynets vedtak 3. desember 2019 om avslag på søknad om merverdiavgiftskompensasjon.

Det gis ikke kompensasjon til «organisasjoner som er lukket, det vil si organisasjoner som ikke er åpne for allmennheten hvor dette ellers hadde vært naturlig.» I høringsnotat av 11. desember 2017 om «Ny forskrift om merverdiavgiftskompensasjon til frivillige organisasjoner» punkt 2.4.4 har Kulturdepartementet uttalt følgende om formålet og praktiseringen av forskriften § 3 tredje ledd bokstav c:

«[f]ormålet med ordningen er å fremme frivillig aktivitet. I forslag til nytt regelverk om Norsk Tippings overskudd til samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner heter det at «lukkede organisasjoner er ikke åpne for allmennheten og skal ikke motta tilskudd. Det innebærer eksempelvis at organisasjoner der eksisterende medlemmer skal godkjenne nye medlemmer ikke regnes som støtteberettiget», jf. høringsnotat av. 16. august punkt. 3.2.3. Departementet legger opp til at lukkede organisasjoner ikke skal motta kompensasjon. Lukkede organisasjoner defineres her som organisasjoner som ikke er åpne for allmennheten hvor dette ellers hadde vært naturlig. Slike organisasjoner kjennetegnes ved at nye medlemmer må anbefales eller inviteres av eksisterende medlemmer og eventuelt at nye medlemmer må kunne vise til visse kvalifikasjoner som godt omdømme ol.»

Det følger av Ordenens Allmenne Lov kapittel VI § 1 at «[e]nhver mann som kan gi sin tilslutning til de formål og krav som er angitt i Ordenens Grunnlov kan bli medlem i Tempel Ridder Ordenen. Inntredelsesalder for medlemskap er 18 år.»

Etter Ordenens Grunnlov § 3 må det enkelte medlem etter beste evne «være tro mot Ordenens formål og verdier – vise sant broderskap i Ordenen og i det daglige liv. Det enkelte medlem må selv føre en rusfri livsstil».

Det følger av klagers forskrifter til Ordenens Allmenne Lov kapittel VI § 1 at forslag til nytt medlem skal leveres mester (lederen i det lokale tempel), som sammen med Mester Råd (styret i det lokale tempel) avgjør om søknad om medlemskap kan mottas. Søknad om medlemskap skal skje på fastsatt formular, og undertegnes av tre medlemmer av Ordenen, hvorav minst én skal være medlem av det aktuelle Ridder Tempel. Mester legger anbefalingen fram for gransking i Mester Råd. Hvis Mester Råd støtter anbefalingen, fremmes søknaden for Ridder Tempel ved møte i Innvielses Graden. Ballotering om foreslått medlem i Ridder Templet kan ikke iverksettes uten at foreskrevet portrettfoto er levert. Ballotering skal finne sted ved møte i Innvielses Graden, og for hver enkelt hvis det er flere søkere.

Det fremgår av Ordenens Grunnlov § 1.1 at klagers formål er å «samle mennesker til tjeneste for det gode og sanne til gagn for det samfunn alle er en del av, familien og egen utvikling.» Ordenen arbeider for et rusfritt samfunn, jf. Ordenens Grunnlov § 1.2. Klager har gjort gjeldende at rekkefølgen i punkt 1.1. ikke er tilfeldig, og at medlemmet skal tenke på hvordan man opptrer i det offentlige rom, så familien og egen utvikling.

Selv om klager anfører at organisasjonen er åpen og utfører frivillig arbeid utad, fremstår klager som en lukket organisasjon med virksomhet som ikke er åpen for allmennheten når dette er naturlig. Lotterinemnda forstår foreningens forskrifter slik at nye medlemmer må anbefales av eksisterende medlemmer. Klager skriver selv at det ikke kreves slik anbefaling. Ved nemndas vurdering tas det utgangspunkt i klagers vedtekter og forskrifter slik de foreligger på søknadstidspunktet. Organisasjonene må selv sørge for at vedtektene og forskriftene gir et riktig bilde av hvordan forholdene er i praksis. At det stilles krav om anbefaling fra eksisterende medlemmer, ble i høringsnotatet uttrykkelig nevnt som et eksempel på forhold som tilsier at en organisasjon anses som lukket, og Lotterinemnda legger derfor stor vekt på dette. Foreningens regelverk har videre detaljerte kriterier og regler for prosessen for å bli opptatt som medlem, blant annet oppnås medlemskap først ved søknad, og etter positiv utfall ved ballotering. Etter Lotterinemndas syn er det ikke noe i klagers formål eller virke som tilsier at det er naturlig å ha slike kriterier for medlemskap, se Lotterinemndas vedtak i sak 2020/690.

På bakgrunn av dette har Lotterinemnda kommet til at klager ikke er åpen for allmennheten hvor dette ellers hadde vært naturlig, og klager er følgelig en lukket organisasjon som ikke er kompensasjonsberettiget.

Klager har vist til at Frivillig Norge, Juvente, Rusfri Oppvekst og Norsk Bridgeforbund har betingelser for medlemskap. Lotterinemnda tolker dette som en anførsel om usaklig forskjellsbehandling. Nemnda bemerker i alle tilfeller hvor det søkes om merverdiavgiftskompensasjon, må vilkårene i forskriften være oppfylt. Dette gjelder for samtlige søkere, uavhengig av hva slags type organisasjon som søker. Det må i den enkelte sak utføres en konkret vurdering, og utfallet av søknaden vil bero på om forskriftens krav er oppfylt.

Lotterinemnda bemerker at klager ikke har vist til noen konkrete saker fra Lotteritilsynet eller nemnda som kan tale for at klager har blitt utsatt for usaklig forskjellsbehandling sammenlignet med disse organisasjonene.

Klager sammenligner seg med Odd Fellow Ordenen, som har mottatt merverdiavgiftskompensasjon, og anfører usaklig forskjellsbehandling. Det blir blant annet vist til at Odd Fellow Ordenen har følgende formulering på en av ordenens nettsider: «For å bli medlem i en loge å man ha en fadder og to personer man kjenner godt, som referanser».

Lotteritilsynet har i innstillingen forklart at Odd Fellow Ordenen og de andre losjene er behandlet ut ifra de samme kriteriene i forskriftens § 3, og det ble under saksbehandlingen ikke funnet støtte for at Odd Fellow Ordenen er en lukket organisasjon. Det ble vist til at regelverket vedrørende medlemskap i Odd Fellow Ordenen ble endret forut for søknaden i 2019. På denne bakgrunn legger Lotterinemnda til grunn at det er forskjeller mellom Tempelridderordenen og Odd Fellow Ordenen som medfører ulik behandling. Anførselen om usaklig forskjellsbehandling kan dermed ikke føre frem.

Konklusjon

Lotterinemnda finner etter en konkret vurdering av sakens opplysninger at tilsynets vedtak skal opprettholdes.

Vedtak

Klagen tas ikke til følge.

Dokumentet er godkjent elektronisk